

# h

host  
literární měsíčník  
prosinec 2018  
89 Kč

\* 10



10

# O



Noví  
evangelisté

# S

**Kněz Petr Vacík:  
Z člověka nelze Boha  
vyškrábnout**

**Kosatíkův TGM  
v kritické diskusi**

**Haiku Jiřího Hájčka:  
Muž na pokraji  
vzplanutí**



## Původní česká próza

Bůh pláče,  
když to vidí

Lenka Kesting

## Třináctý cár

Letní prázdniny. Dva měsíce bezstarostného života. Nemusíš brzo vstávat. Vyspiš se do růžova. Nemusíš mít strach z písemek. A mluvních cvičení. Teplé kakao a rohlík s máslem k snídani. Denně porce sluníčka. Spousta čerstvého vzduchu. Koupaliště a rybník. Sběrání hub v lese a hra na schovávanou. Příroda. Nekonečnost možností.

První týden prázdnin. Adéla leží na pohovce v prostřední místnosti. Jmenuje se prostřední místnost, protože je uprostřed domu. Jedny dveře vedou do ložnice, jedny do kuchyně. Ve vedlejší místnosti je jídelna. Adéla nezná jinak nikoho, kdo by používal slovo prostřední místnost. Prostřední místnost je součástí babiččina slovníku. Babiččina světa. Adéla leží na pohovce v prostřední místnosti a listuje v časopise. V časopise Sluníčko. Je jí příliš horko na to, aby si venku hrála s ostatními dětmi. V babiččině starém domě je příjemný chládek. A taky božský klid. Má na sobě jen kalhotky. Žluté. S velkým obrázkem kočičky. Ta kočička je červená. S modrýma očima. Adéliny oblíbené kalhotky. Leží na pohovce s pravou rukou v kalhotkách. Její prsty podvědomě hladí v nich schovanou plochu. Levou rukou listuje dál. Cítí se dobře. Dokonce moc dobře. A hlavně bezstarostně. Soustředí se na tajenku v časopise Sluníčko. Dva skoro stejné obrázky. Musí najít pět rozdílů. Jeden už má!

„Adélo, dej tu ruku pryč!“

Adélin překvapený obličej. Dívá se vystrašeně na babičku. Ve zlomku vteřiny zauvažuje, kterou ruku tím babička myslí. Potom vytáhne instinktivně pravou ruku z kalhotek.

„Dotýkat se tam je hřích. Bůh pláče, když to vidí. Už to nikdy nedělej!“

Adéle leží na jazyku její často používané slovíčko „proč“. Babička ale vypadá nekompromisně. Adéla radši to „proč“ spolkne. Má sucho v krku. Cítí se najednou

strašně trapně. A je v rozpacích. Bůh teď právě kvůli ní pláče. Podívá se ještě jednou na babičku. Zoufalý pohled. Babička ji přistihla. Přistihla ji při hříchu. Bezstarostný prázdninový pocit je pryč.

„Adélko, musím teď na chvíli do zahrady. Můžeš dát na ostatní pozor?“

Adéla kývne. Nic ale neřekne. Zvedne se z pohovky. Nemá už zájem hledat zbývající čtyři rozdílů v časopise Sluníčko. Nechá ho ležet na pohovce. Jde pomalu ven. S pocitem nespravedlnosti. A bezmoci. Nechápe, co Bůh proti její pipině má. Zvláštní Bůh. Proč by měl plakat, když se dotýká své pipinky? Co má proti tomu, aby se cítila dobře? Může ještě pochopit, že se zlobí, když něco ukradneš. Nebo když lžeš. Nebo někoho zabiješ. Že se taky zlobí, když nejdeš v neděli do kostela, se jí ale moc nezdá. Vždy propásne Studio kamarád. Spoustu pohádek. I když to aspoň trošku chápe. Ale spojení boží zloby a své pipiny jí opravdu nejde do hlavy. Možná, že se Bůh zlobí, protože sám žádnou prcinku nemá. Ať je to, jak je to, babička říká, že Boha nemůžeš nikdy úplně pochopit, protože je to Bůh. A Bůh je zákon. A babička to musí vědět! Adéla si tím ale nenechá zkazit prázdniny. Venku na ni čeká slunce a písek!

Dělá to ale dál. A pořád znovu. Ten božský pocit u toho vyhraje nad jejím špatným svědomím. Dělá si to dál, ale má starost o svého Boha. Musí ten svůj hřích trochu zmírnit. Aby Bůh kvůli ní tolik neplakal. Dělá si to dál, ale představuje si, že ji u toho cizí muži drží a poroučí jí, aby si to udělala. A ona se brání a říká jim, že to nechce, ale nemůže jinak. Oni jsou silnější. A ona je přece ještě malá. To musí Bůh pochopit. Musí se zlobit na ty cizí muže. A ne na ni.

Obdivuhodná schopnost lidského ducha se přizpůsobit. Obejít pravidlo. Najít z něho cestu ven. Ukonejšit sám sebe. Obelhat sám sebe.



Lenka Kesting (nar. 1974) vystudovala angličtinu na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a francouzštinu na Freie Universität v Berlíně. Od roku 1999 žije a pracuje v Berlíně, kde vyučuje angličtinu, francouzštinu — a co je právě potřeba — na jedné problémové státní škole v berlínské multikulturní čtvrti Neukölln.

Ukázky pocházejí z delší novely s názvem *Vidím něco, co ty nevidíš*, kterou autorka napsala německy v Berlíně v roce 2005. Témata a inspiraci si přivezla z rodného Česka, především z Brna. Komunismus. Kapitalismus. Katolicismus. Konzumerismus. To jsou hlavní témata sekvencí (cárů), na nichž je próza postavena. Hlavními protagonisty příběhu jsou mladá studentka pedagogické fakulty Adéla, její americký mentor Jeff a Adéliná přísně katolická babička. Adéla se snaží vymanit ze všech strnulých konceptů, které jí během dospívání formovaly, a neúnavně hledá svou vlastní cestu.



Foto Martin Kesting

První problém. První svaté přijímání. A k tomu nezbytná první zpověď. Ti cizí muži se za Adélu zpovídat nemůžou. To musí zvládnout sama. To je jí jasné. Jak to má ale říct? Jak se ten hřích vůbec jmenuje? Babičky se zeptat nemůže. Tě slíbila, že už to nikdy neudělá. Babička by se na ni zlobila. A její rodiče by se určitě zlobili ještě víc. Adéla sepisuje seznam svých hříchů. Na nic nesmí zapomenout. Má to říct na začátku, nebo na konci? A jak to má proboha nazvat? Hledá v dětské Bibli, ale o pipinách tam nic nepíšou. Že by se babička spletla? Ne, to určitě ne! V Bibli se babička vyzná. Adéla znervózní. Musí ke zpovědi už zítra a neví, jak se jmenuje její největší hřích. A odpustí jí vůbec pan farář? Adéla se kousne zoufale do rtu. Tak o tom ještě vůbec nepřemýšlela. Její oči přelétnou polekaně seznam jejích hříchů. Už jich sepsala pět a k tomu přijde ta bezejmenná věc. Pevně rozhodnutí. Řekne to hned na začátku. Když ji pan farář kvůli tomu vyhodí z kostela, tak se nemusí nic dozvědět o těch dalších hříších. Ale jak to pak babičce vysvětlí? A co řekne rodičům?

Adéla sedí u svého psacího stolu a topí se v zoufalství. Najednou dostane nápad. Přes zpovědnici člověk až tak dobře neslyší. Minulý týden v kostele si ji totiž ze všech stran pořádně prohlédla. A pan farář je už starý. A staří páni slyší přece hůř. Babiččin souseď je taky starý, a když mluví, šíleně u toho křičí. Když chceš, aby ti rozuměl, tak mu musíš křičet přímo do ucha. Možná, že všichni muži slyší hůř než ženy. Naštěstí jsou všichni faráři muži. No jasně, řekne to úplně potichu. A trochu to zakomolí. Jejich starý pan farář to určitě všechno pořádně neuslyší. A znovu vyptávat se jí určitě nebude. Adéla pak nemusí mít špatné svědomí. Vždyť to přece řekla. Nemůže za to, že pan farář špatně slyší. To určitě klapne! Zhluboka si vydechne. Tak to by měla! Teď musí jen zapřemýšlet, jak to

nazve. Nemůže přece mluvit o pipině. To zní tak bezbožně. Musí ji nazvat jinak. No jo, když Bůh zakázal se jí dotýkat, tak je to zakázané místo. Jasně, řekne, že se dotýkala zakázaného místa. Radši to ale na svůj seznam hříchů nenapíše. Kdyby ho náhodou našli rodiče. Nebo její sestra. Pro všechny případy.

Uleví se jí. Sepsala své hříchy. Zítra touto dobou to už bude mít za sebou. Schová své hříchy do nejspodnějšího šuplíku ve stole. Zakázané místo. Zní to tak tajemně. Adéla má zakázané místo. Má něco, co ani Bůh nemá. Přepadne jí pocit pýchy. Její oči září. Má zakázané místo a je na něho hrdá!

#### Desátý cár

Adéla stojí se svou nejlepší kamarádkou na baru v jednom brněnském klubu. Jmenuje se Alterna. Nachází se ve sklepních prostorech studentských kolejí. Je ještě dost brzo. Pražská skupina, která má dnes vystoupit, ještě nedorazila. Pražská skupina Deep Sweden. Adéla je nezná, ale její kamarádka už na nich jednou byla. „Řeknu ti, je to bomba! Multi kulti skupina. Zpěvačka je Američanka, pak tam hraje pár Čechů, jedna Angličanka nebo tak něco. A mají šíleně zvláštní styl, něco jako Velvet Underground. Představ si housle, čelo, kytary a do toho něžně huláká ta Američanka. To ti pronikne až do morku kostí.“ No jasně, Adéla jde na koncert s ní. Nemá sice o Velvet Underground stylu ani šajnu, ale je na ně zvědavá. Nechá si je proniknout až do morku kostí. Na to má chuť!

Sál už je úplně zakouřený. A smrdí to tu pivem. Když to tam chceš vydržet, musíš si taky dát pivo nebo kouřit. Teprve potom se staneš součástí prostoru. Čekání na vyplnění baru. Adéla sedí naštěstí na barové stoličce. Sama. Její kamarádka uviděla nějakého známého a šla se s ním



pobavit. Adéla čeká, až přijde na řadu. Nebo lépe řečeno, až si jí ten vytížený barman všimne. Naprosto nevychovaná studentská pakáň! Předbíhají bez zábran. Už měla být dávno na řadě! No konečně jde barman k ní.

„Jedno pivo.“

Adéla se pohoršeně otočí k muži, který právě to pivo objednal.

„Sorry, ale teď jsem na řadě já. Už tu půl hodiny čekám. Prosila bych dvě piva.“

Upře ještě jednou pohled na muže vedle sebe. Zdá se jí povědomý. Počkat, no jasně, zná ho z pajdáku. Mladý mentor z Ameriky. Suploval jednou seminář literatury. Četli něco od Martina Luthera Kinga. „I have a dream.“ Mám sen, nebo tak něco.

Třída plná studentek. Mladé holky, všechny kolem dvacítky. A všechny žhavé na sexy chlapy. A jako studentky angličtiny samozřejmě žhavé na anglicky mluvící originály. Takže žhavé mimo jiné na Američany. Zakázané zboží za socialismu, kterému teprve před několika lety odzvonilo. Američani. Třídni nepřátelé. Odpuzující, nelidští kapitalisti! Seděl na stole. V tureckém sedu. Měl na sobě modré lewiscky. A bílou košili. První dva knoflíky rozepnuté. Vyčníval mu kousek jeho opálené hrudi. Třída plná studentek hypnotizuje tu poodhalenou část hrudi. A on přednáší něco o snu. Přítomné mladé studentky mají taky sen. Sní všechny zároveň. Zároveň a tady. V malé posluchárně. Všechny mají stejný sen. Malá posluchárna je úplně přeplněná tímto snem. Ten sen tě skoro zadusí.

Barman přinese objednané pivo. Dva krýgly pro Adélu, jeden pro něho. Adéla ho anglicky osloví.

„Neučíš náhodou na pedagogické fakultě?“

„Ano, učím na katedře anglistiky. Teď už to budou skoro tři měsíce. Líbí se mi tam. Proč se ptáš? Studuješ tam?“

Odpoví česky. Plynule a skoro bez přízvuku. Dokonce správně skloňuje slovesa a deklinuje podstatná jména — horor pro většinu cizinců, kteří se učí česky. Adéla je nadšená. Jako každý příslušník malého národa, jehož řeč nikoho nezajímá. A teď slyší cizince, který ji perfektně ovládá.

„Mluvíš fakt super česky! Ano, studuju na pajdáku. Jednou jsi u nás suploval. Martin Luther King. I have a dream...“

Při slově „dream“ zavře Adéla zasněně oči. Kouř cigaret a trávy a všudypřítomný zápach piva přivádí Adélu do stavu beztíže. Je spokojená jako blecha. Cítí se naprosto v pohodě. Konečně má své pivo. Čekání na Deep Sweden zvyšuje její očekávání. Velvet Underground styl. Flirtuje se svým mentorem. S mentorem, který u nich jednou suploval. S mladým Američanem, který se devadesát minut snažil nalít mladým holkám jakýsi sen do hlavy. Po chvilce flirtování uvidí Adéla svou kamarádku, která na ni zdálky mává. Stojí pořád se svým známým nedaleko pódií a vypadá to, že by si dala pivo. Adéla se zvedne z barové židle.

„No tak pěknou zábavu s Deep Sweden! Jak jsi říkal, že se jmenuješ? Aha, Jeff. Tak zatím!“

„Počkej chvilku, neměla bys chuť na jazykovou výměnu? Tvoji češtinu za mou angličtinu. Pokud máš teda zájem...“

Při slově jazyková výměna se Adéla musí pousmát. Podívá se pobaveně na Jeffa.

„O výměny mám vždycky zájem. Jakékoli... Jestli chceš, můžeš mi dát svůj telefon. Až dostanu chuť na výměnu, tak ti zavolám.“

Tajemně se usměje a dodá.

„Možná...“

Deep Sweden dorazili. Adéla a její kamarádka jsou už docela přiopilé. Americká zpěvačka je fakt bomba! Háže při zpěvu svou blondatou hřívou sem a tam. Zakouřený sál. Pivní pot tancujících těl. Ta hudba jde Adéle do těla. Její kamarádka měla pravdu. Stojí těsně pod pódiem a nechávají se houpat zvukovými vibracemi. S krýglem piva v rukou. A pak přijde TA písnička. Adéla cítí zvláštní vlnu ve své blízkosti. Cítí nabitou energii, která je schopna neviditelně proplout prostorem a pohladit tě. Vyprovokovat tě. Vzrušit tě. Vypocené pivo přenáší tuto energii s přiopilou lehkostí. Adéla se otočí. Hledá zdroj těch neviditelných magnetických vln. A najde ho. Jeff. Stojí nedaleko od ní. Dívá se upřeně na pódium. Lépe řečeno dělá, že se upřeně dívá na pódium. Jako by ho tam něco konkrétního strašně zajímalo. Je sám. Adéla se otočí zpátky. Je zachycena v Jeffově energetickém poli. Deep Sweden a poslední song. Swedish Erotica. Každé slovo se vrývá Adéle do paměti.

*She's Swedish erotica, harder than hardcore,  
She's Swedish erotica, harder than she was before,  
She's dangerous, she's wild, she's an animal,  
She's dangerous, she's wild, she's an animal.*

A pořád dokola. Řev Američanky nabírá na intenzitě. Housle. Čelo. Kytary. Potlesk. Přídavek! Přídavek!

Koncert skončil. Zdroj neviditelné energie je pryč. Adéla sáhne do kapsy. Ano, je tam. Jeffův telefon. Strčí ho zpátky do kapsy. Dá si s kamarádkou u výčepu ještě jedno pivo.

„Mělas pravdu. Byla to fakt bomba! Deep Sweden!“

### Patnáctý cár

Období zimy. Pár týdnů před Vánoce. Čekání na Mikuláše, který s andělem a čertem zaplní ulice. Mikuláš se spoustou sladkostí. Čert s uhlím a shnilými bramborami. Pro děti, které zlobily. Anděl, který se za zlobivé děti přimlouvá a usměřňuje čerta. Strach před čertem. Radost z Mikuláše. A potom čekání na Ježíška, který přinese dárečky. Dětem, které byly hodné. Období zimy. Období zimy, kdy jsou české děti nejhodnější.

Taky Adéla čeká. Čeká na banány. Na ten výtečný dar přírody, na kterém je nalepená modrá nálepka s bílými písmenky Chiquita. A s obrázkem ženy, která nese na hlavě misku s ovocem. Ten obrázek je žlutý. Jako banány. Pozadí nálepky modré. Tento výtečný dar přírody je k dostání jen dvakrát, nanejvýš třikrát do roka. Většinou jen okolo Vánoc. Období zimy plné očekávání.

Každý den běží Adéla ze školy přímo domů. Tam utíká k oknu v dětském pokojíčku a dívá se ven. Betonová stavba. Sídlištní nákupní středisko. Odchod s potravinami, ovoce a zelenina, hračkárna, papírnictví, tabák a veřejná knihovna. Jediné, co Adélu momentálně zajímá, je obchod



s ovocem a zeleninou. Když před ním stojí fronta, je to tutovka. Mají banány. Banány s modrou nálepkou a bílým nápisem Chiquita.

Dneska se Adéla dočkala. Vidí dlouhou frontu před obchodem. Vezme rychle ze skřýše, kterou pro tyto účely její rodiče založili, dvacet korun. Modrá bankovka s hlavou muže. Ten muž má jen jedno oko. To druhé ztratil v boji. Jmenuje se Jan Žižka. Nástupce Jana Husa, kterého kvůli jeho kritice církve a požadavku církevní reformy upálili na hranici v Kostnici. To se Adéla naučila ve škole. Je jí Jana Žižka líto. Chudák, musel žít jen s jedním okem. A k tomu všemu svou válku taky prohrál. Dneska ale nemá na lítost čas. Banány mají jen dvakrát, nanejvýš třikrát v roce. Litovat Jana Žižku může celý zbytek roku. Teď je čas na banány.

Adéla vezme modrou bankovku s mužem bez oka a utíká do zeleniny. Stoupne si poslušně do fronty a čeká. Je to napínavé. Dostane se na ni vůbec? Počítá, kolik lidí stojí před ní. Dívá se na krabice s banány, které jsou poskládané na zemi. Každý zákazník může koupit nanejvýš kilo a půl. Snad na ni vyjde. Období zimy. Období čekání. Období plné strachu a naděje.

Adéla je konečně na řadě. Dostane své kilo a půl banánů. S modrou nálepkou. Je přešťastná. Podívá se ještě jednou na frontu před obchodem. Možná, že se vyplatí jít rychle domů, převléknout se, aby ji nikdo nepoznal, a zkusit to ještě jednou. Podvést její socialistickou vlast. Dostat dvojnásobek dovolené dávky. Ale co jí zbývá? Je sama doma. Máma a táta jsou v práci. Její mladší sestra ve školce. Je jediná, která tuto misi může splnit. To pak přece není žádný podvod. To je obětavost. Adéla se obětuje za všechny členy rodiny. Zastupuje celou svou rodinu. Jedna za všechny!

Zkusí to. Běží domů. Oblékne si jinou bundu. Rozpustí si vlasy. Vezme si červenou čelenku s hvězdičkami. Tu jí upletla babička. Nasadí si brýle po dědečkovi. Nemají skoro žádné dioptrie. Adéla neví, proč je děda vůbec nosil. Podívá se do zrcadla. Vypadá teda pěkně blbě. Hlavně, aby ji nikdo nepoznal. Zkontroluje obsah peněženky. Vezme si radši ještě jednu bankovku ze skřýše. Utíká zpět. Postaví se do fronty. Už není tak dlouhá. Ale krabic banánů taky ubylo. Čeká. Sleduje netrpělivě krabice. Připadá jí, že to čekání nebere konce. Srdce jí buší jako zvon. Kdyby aspoň měla jistotu, že na ni ještě dojde. A taky doufá, že ji ten prodavač nepozná. To by byla ostuda! Konečně je zase na řadě. Zbyly na ni ale jen poslední čtyři banány. Lepší než nic. Za ní stojí ještě pár lidí. Ti nedostanou nic. Jedna postarší paní zasténá. Tentokrát zase pozdě! Adéle je té paní líto. Chudinka, možná že už tento rok žádné banány nedostane. Ale co se týče banánů, nezná Adéla milost. Za svůj malý podvod se nestydí. Ne, je na sebe dokonce pyšná. Čtyři banány navíc.

Jde pomalu zpátky domů. Teď může v klidu spát. Na Štědrý večer budou mít zase banány na stole. Už se toho nemůže dočkat. Ještě osm dní. Doma opatrně odlepí nálepky z banánů. Jsou dohromady čtyři. Nalepí si je na skříňku s oblečením. Vedle těch ostatních nálepek s Chiquitou. Vedle dvou obalů od Milky. Jednu Milky už měla. Vlastně ne celou. Musela se rozdělit se sestrou.

Mámě a tátovi samozřejmě taky nabídla. Máma nechtěla. Táta si vzal malý čtvereček. A zbytek byl Adélin. Skoro celá polovina! Každý den si dala dva malé čtverečky. Mohla se tak déle těšit. Zbytek opatrně zabalila zpátky dolobalu a schovala ho před sestrou do své skřýše. Její sestra ji totiž snědla celou naráz. Nerozumné dítě! Nechápe, že je zítřek taky den. Adéla má víc rozumu. Prodloužené blaho. Radost rozdělená na několik dnů. Mléčná slast jako vrchol dne.

Druhý obal od Milky dostala od jedné kamarádky. Lépe řečeno, vyměnila ji za plechovku od koly. Při pohledu na ty dva obaly Milky cítí tu lahodnou chuť, která se rozplývá v jejích ústech. Která se pomalu rozpustí a zůstane po polknutí ještě nějakou dobu v ústech. Adéla nemusí mít Milky v ruce, stačí jí pohled na obal. Pavlovův reflex.

Adéla zabalí banány do novin a dá je do spížky. Jsou totiž ještě trochu zelené. Musí ještě dozrát. Předtím ale z trsu oddělí jeden žlutý banán. Ten je pro ni. Ten si zasloužila. Ten si dá ještě před Štědrým večerem. Sama. Uloupne pomalu slupku. Ukousne kousíček. Přežvykuje chvíli tu žlutou hmotu. Zavře oči. Výtečná chuť banánu. Celoroční čekání. Dlouhá fronta. Červená čelenka s bílými hvězdičkami a dědovy brýle. Nálepky s Chiquitou. Adélin banánový rituál. Opravdový začátek Vánoc. Adéla splnila misi. Teď se může v klidu těšit na Ježíška. Konečně šťastné Vánoce! ●

ČTEME S VÁMI  
ČTEME PRO VÁS  
ČTEME ZA VÁS

Čteme,  
abyste věděli

iLiteratura.cz

